

תקנות הבטיחות בעבודה (גיהות תעסוקתית ובריאות העובדים בבנון), התשמ"ד 1983-1¹

בתוקף סמכותי לפי סעיפים 173 ו-216 לפקודת הבטיחות בעבודה [נוסח חדש], התש"ל 1970-, אני מתקין תקנות אלה:

הגדרות

(תיקונים: התשמ"ד, התשמ"ו, התשמ"ב, התשנ"ט)

1. בתקנות אלה -

"בנון" (בנוזל) - חומר שנוסחתו הכימית C_6H_6 לרבות תכשיר המכיל יותר מ-1% בנון מנפח התמיסה;

"עובד בבנון" - אדם החשוף לריכוז של בנון באוויר העולה על מחצית החשיפה המשוקללת המרבית המותרת, או העובד בבנון בעבודה או בתהליך עבודה מהנקובים בתוספת הראשונה, והוא עובד עבודה חלקית או מלאה יום אחד בשבוע לפחות, אלא אם כן קבע מפקח עבודה אזורי תקופה קצרה ממנה;

"חשיפה משוקללת מרבית מותרת" - הרמה המשוקללת המרבית של בנון באוויר, סמוך לאזור הנשימה של העובד, אשר עד אליה מותרת חשיפה במשך יום עבודה של 8 שעות מתוך יממה;

"חשיפה מרבית מותרת לזמן קצר" - הרמה המרבית של בנון באוויר, סמוך לאזור הנשימה של העובד, אשר עד אליה מותרת חשיפה של עד 15 דקות בכל פעם, לא יותר מ-4 פעמים ביום עבודה של 8 שעות מתוך יממה, במרווח של 60 דקות לפחות בין פעם לפעם, ובתנאי שרמת החשיפה הכוללת 8- שעות עבודה ביממה, תהיה נמוכה מרמת החשיפה המשוקללת המרבית המותרת;

"עבודה" - ייצור, שימוש, עיבוד, טיפול, טלטול או עבודת אחזקה;

"טיפול" - אחסון, סידור, הרכבה, תיקון, ציפוי, פירוק, חידוש או ניקוי;

"טלטול" - הובלה, הולכה, שינוע, העברה ממקום למקום, מילוי, הרקה, העמסה או פריקה;

"רופא מורשה" - רופא מומחה לרפואה תעסוקתית וכן רופא של שירות רפואי מוסמך ששר העבודה והרווחה, בהסכמת שר הבריאות, הרשהו לענין תקנות אלה;

"שירות רפואי מוסמך" - כל אחד מאלה:

(1) לשכת בריאות מחוזית או נפתית של משרד הבריאות;

(2) קופת חולים כהגדרתה בחוק ביטוח² בריאות ממלכתי, התשנ"ד 1994-;

(3) מוסד רפואי, ששר העבודה והרווחה, בהסכמת שר הבריאות, הסמיכו לענין תקנות אלה;

"בודק מעבדתי מוסמך" - עובד במעבדה מוסמכת שהסמיכו שר העבודה והרווחה לערוך בדיקות סביבתיות-תעסוקתיות של ריכוזי בנון באוויר במקום שבו עובדים בבנון;

"מעבדה מוסמכת" - מעבדה שאישר שר העבודה והרווחה, לביצוע בדיקות סביבתיות-תעסוקתיות של ריכוזי בנזן באוויר במקום שבו עובדים בבנזן ;

"מעבדה רפואית" - מעבדה שבה מתקיימות הוראות תקנות בריאות העם (מעבדות רפואיות), התשל"ז 1977- ;

"מעבדה לבדיקות טוקסיקולוגיות" - מעבדה שאישר שר העבודה והרווחה בהסכמת שר הבריאות לביצוע הבדיקות הטוקסיקולוגיות היחודיות הנדרשות בתקנות אלה.

איסור השימוש בבנזן

(תיקון התשנ"ט)

2. לא ישתמשו בבנזן במפעל או במקום עבודה כלשהו אלא למטרות המפורטות להלן :

(1) ייצור, עיבוד או טלטול של בנזן ;

(2) ייצור, עיבוד או טלטול של דלק למנועים ;

(3) עבודה בסינתזה כימית, שבה הבנזן הוא מרכיב הכרחי ;

(4) עבודה אנליטית או עבודת מחקר במעבדה, שהיא שימוש, עיבוד או טלטול של בנזן שנתקבל לגביה היתר מאת מפקח עבודה אזורי.

חשיפה לבנזן

(תיקונים : התש"ן, התשנ"ב, התשנ"ט)

3. (א) במפעל או במקום עבודה אשר בו עובדים בבנזן, החשיפה המשוקללת המרבית המותרת תהיה 0.6 חלקים למיליון או 1.9 מיליגרם בנזן למטר מעוקב של אויר והחשיפה המרבית המותרת לזמן קצר תהיה 2 חלקים למיליון או 6.4 מיליגרם בנזן למטר מעוקב של אויר.

(ב) חישוב החשיפה המשוקללת יעשה בשיטה הבאה :

$$\text{חשיפה משוקללת} = \frac{C_1 \cdot T_1 + C_2 \cdot T_2 + \dots + C_n \cdot T_n}{\text{(סה"כ משך הדגימה)}}$$

C - ריכוז הבנזן באוויר, בחלקים למיליון.

T - משך הדגימה, בשעות או דקות.

חובת עריכת בדיקות סביבתיות תעסוקתיות

(תיקון התשנ"ט)

4. (א) במפעל או במקום עבודה שבו עובדים בבנון, יערוך המעביד בדיקות סביבתיות תעסוקתיות תקופתיות של ריכוזי בנון באויר סמוך לאזור הנשימה של העובדים, על ידי בודק מעבדתי מוסמך, בתכיפות של אחת ל-3 חדשים לפחות, אלא אם כן יורה מפקח עבודה אזורי על תכיפות אחרת.

(ב) המעביד ירשום את תוצאות הבדיקות הסביבתיות של ריכוזי בנון באויר ביומן מעקב, בציון התאריך, השעה ומקום הדגימה, וישלח מיד העתק מתוצאות אלה למפקח עבודה אזורי למעבדה לגיהות תעסוקתית של משרד העבודה והרווחה ולשירות הרפואי המוסמך המבצע את הבדיקות הרפואיות לעובדים; המעביד ישמור תוצאות בדיקות אלה 20 שנים לפחות.

(ג) המעביד יפרסם בתחנות העבודה השונות במפעל את תוצאות הבדיקות הסביבתיות התעסוקתיות המתייחסות לאותו מקום עבודה, כדי שיובאו לידיעת כל העובדים.

(ד) ערך מעביד בדיקות סביבתיות-תעסוקתיות תקופתיות באמצעות מעבדה מוסמכת שאינה המעבדה לגיהות תעסוקתית של משרד העבודה והרווחה, תשלח המעבדה המוסמכת את תוצאות הבדיקות הסביבתיות-תעסוקתיות אשר ביצעה אל המעבדה לגיהות תעסוקתית של משרד העבודה והרווחה, וכן תשמור אותן למשך עשרים שנים לפחות.

אמצעי גיהות סביבתיים

(תיקון התשנ"ט)

5. במפעל או במקום עבודה שבו עובדים בבנון, על המעביד לנקוט אמצעי גיהות אלה:

(1) להתקין ולקיים אמצעי יניקה, ניקוז ופליטה, טובים ויעילים, או שיטה יעילה אחרת, בכל מקומות העבודה, באופן שריכוזי הבנון יהיה נמוך מהחשיפה המשוקללת המרבית המותרת, ובצורה שלא תזיק לבריאות העובד או לבריאות הציבור;

(2) להתקין ולקיים מינדפים טובים ויעילים, בעלי כוח יניקה מספיק, בזמן העבודה בשקילה או בבדיקה של נוזלים המכילים בנון, לרבות במעבדות;

(3) לדאוג לאיסוף וסילוק מידי של פסולת המכילה בנון מתחנות העבודה, באופן שלא תגרום למטרד או נזק לבריאות העובד;

(4) להתקין ולקיים מקלחות חירום מתאימות ונאותות ובמספר מספיק, לשטיפת הגוף והעיניים במים זורמים;

(5) לקבוע חדרים מיוחדים לאכילה ולשתיה, לעישון ולמנוחת העובדים;

(6) לספק לכל עובד בבנון בגדי עבודה מתאימים, לרבות נעליים וגרביים, המיועדים אך ורק לעבודה, וכן משקפי מגן מתאימים לעיניים ומשחת מגן מתאימה לידניים;

(7) להתקין מלתחות כפולות ונפרדות לכל עובד, אחת לבגדי העבודה ואחת לבגדים הנקיים, וכן מקלחות עם מים חמים, סבון ומגבות אישיות במספר מתאים;

(8) לדאוג לכביסה וניקוי יומיים של בגדי העבודה במרוכז במפעל או במקום אחר שהוא לידיעתו של מפקח עבודה אזורי;

(9) לדאוג לסידורים מיוחדים למצבי חירום, לרבות דרכי מילוט, חילוץ ופינוי של עובדים ;

(10) לדאוג להתקנת אמצעים מתאימים ויעילים לכיבוי אש ולמניעת נפיצות במקום עבודה אשר בו עובדים בבנון.

ציוד מגן אישי

6. (א) המעביד יספק לעובד ציוד מגן אישי יעיל ובאיכות טובה, במצבים מיוחדים אשר בהם עלול העובד בבנון להיות חשוף לריכוזים חריגים של בנון באוויר, הגבוהים מההגבלות שנקבעו בתקנה 3, והעובד יהיה חייב להשתמש בציוד האמור ; ציוד המגן יהיה אישי ולא יועבר לעובד אחר, ויכלול בין השאר ולפי הצורך :

(1) מסכת נשימה, מצויידת במסנן מתאים לבנון ; המסנן יוחלף במסנן חדש בתכיפות הנדרשת לפי הוראות היצרן או מפקח עבודה אזורי ;

(2) בגד מגן כפי שיורה מפקח עבודה אזורי.

(ב) המעביד ידאג לכך שהעובד ישמור על נקייון ציוד המגן האישי שנמסר לו.

(ג) אין באספקת ציוד מגן אישי לעובדים בבנון כדי לשחרר מעביד מן החובה לתקן תנאים סביבתיים במפעל ולהקטין את רמת הבנון אל מתחת לחשיפה המותרת.

חובת הדרכת עובד

7. המעביד ידאג, בשיתוף עם נציגות העובדים וועדת הבטיחות שבמפעל, אם ישנה, לארגן הדרכה מתאימה לכל העובדים, בזמן הקבלה לעבודה וכן אחת ל-6 חדשים לפחות, לגבי סיכוני הבטיחות, הגיהות והבריאות הנובעים מעבודה בבנון, ולגבי שיטות למניעת סיכונים אלה ; המעביד יודאג שהעובד הבין את החומר שהודרך בו וכן יודאג המעביד וועדת הבטיחות שהעובד מבצע את כל ההוראות והנהלים שנקבעו לגבי העבודה בבנון.

אמצעי גיהות אישיים

(תיקון התשנ"ט)

8. (א) לא יאכל עובד, לא ישתה ולא יעשן במקום שבו עובדים בבנון אלא בחדרים המיוחדים שהתקין לענין זה המעביד.

(ב) בתום יום העבודה יסיר עובד בבנון את בגדי העבודה, ישאירם במלתחות המיועדות להם במקום העבודה ויתקלח לפני לבישת בגדים נקיים.

(ג) במפעל או במקום עבודה אחר שבו עובדים בבנון, תתנהל עבודת אישה בהריון או בתקופת ההנקה, בהתאם לתקנות עבודת נשים (עבודות אסורות ועבודות מוגבלות), התש"ס-1979-

חובת אחסון ושילוט מתאימים

(תיקון התשנ"ט)

9. (א) המעביד ידאג כי טלטול ואחסון הבנון ייעשה בכלים ובאמצעים בטוחים ומתאימים, וכן ישמור את הבנון בכל עת שאין משתמשים בו במקום נעול או בר-פיקוח עם שילוט מתאים.

(ב) המעביד ידאג לכך שכל כלי המכיל בנון יסומן בהוראת אזהרה שאינה ניתנת למחיקה כדלקמן:

"רעל - מכיל בנון; מגע, בליעה או נשימת האדים של בנון מסכנים את הבריאות"

(ג) המעביד ידאג לשילוט מתאים ובולט לעין בכל אולם או עמדת עבודה שבהם עובדים בבנון, בנוסח הזה:

"זהירות! בנון (בנוזל); חובה לנקוט אמצעי בטיחות וגיהות מתאימים, לרבות אמצעים עמידים בפני אש ונפיצות; אסור לעשן!"

חובת בדיקות רפואיות

(תיקון התשנ"ט)

10. (א) לא יועבד אדם בבנון, אלא אם כן עבר בדיקה רפואית ראשונית תוך חודש לפני תחילת העבודה, בידי רופא מורשה, שיקבע את התאמתו להתחיל לעבוד בבנון.

(ב) לא יועבד עובד בבנון, אלא אם כן עבר בדיקה רפואית חוזרת בידי רופא מורשה שיקבע את המשך התאמתו לעבוד בבנון; בדיקה רפואית חוזרת ראשונה, תבוצע 3 חדשים לאחר תחילת עבודתו. בדיקה רפואית חוזרת שניה ואילך תבוצע מדי 6 חדשים לאחר הבדיקה שקדמה לה.

(ג) עובד בבנון שנעדר מעבודתו, בשל התערבות כירורגית או בשל מחלה ממושכת מעל לחדשיים, לא יועבד בבנון, אלא אם כן עבר בדיקה רפואית נוספת בידי רופא מורשה שיקבע את התאמתו לעבוד בבנון.

(ד) רופא מורשה ומפקח עבודה שהוא רופא רשאים להורות על ביצוע בדיקות רפואיות, כאמור, בתאריכים מוקדמים מן האמור בתקנת משנה (ב) וכן להחיל את חובת ביצוע הבדיקות הרפואיות גם לגבי עובד שאינו עובד בבנון כהגדרתו.

(ה) לא הופיע עובד לבדיקות רפואיות חוזרות במועד שנקבע לו, ישלח השירות הרפואי המוסמך הודעה על כך למעביד עם העתק למפקח עבודה אזורי.

היקף הבדיקות הרפואיות

(תיקון התשנ"ט)

11. (א) בדיקה רפואית ראשונית, חוזרת או נוספת תכלול לפחות את כל אלה:

(1) אנמנוזה רפואית כללית ותעסוקתית;

(2) בדיקה קלינית כללית;

(3) בדיקת דם לרבות: ספירת דם אדומה, ספירת דם לבנה שלמה ומבדלת, ספירת רטיקולוציטים וטרומבוציטים, נפח חלקיקי ממוצע של כדוריות אדומות (M.C.V), המוגלובין, המוגלובין חלקיקי ממוצע (M.C.HB); ציון הימצאות צורות פתולוגיות;

(4) בדיקת תפקודי הכבד;

(5) בדיקת שתן כללית;

(6) בדיקת רמת המטאבוליט של בנזן בשתן: חומצה טרנס-טרנס מוקונית;

(7) (נמחקה);

(8) כל בדיקה קלינית או מעבדתית נוספת, לפי ראות עיניו של הרופא המורשה הבודק.

(ב) הבדיקות הרפואיות המפורטות בתקנת משנה (א) למעט בפיסקה 6 יבוצעו במעבדה רפואית; הבדיקה הרפואית המפורטת בפיסקה (6) תבוצע במעבדה טוקסיקולוגית.

חובת ניהול כרטיס בדיקות רפואיות

12. שירות רפואי מוסמך ינהל, לגבי כל עובד שהוא בודק, כרטיס בדיקות רפואיות, שבו יירשמו הפרטים האישיים של העובד, לרבות שמו המלא, שם אביו, מספר הזהות שלו ומענו, וכן פרטים אלה:

(1) תאריך ביצוע הבדיקה הרפואית;

(2) שם המעביד ומקום המפעל;

(3) תיאור עבודת העובד אשר בקשר אליה נערכה הבדיקה הרפואית;

(4) ממצאי הבדיקות הקליניות והמעבדתיות השונות;

(5) תוצאות הבדיקות הרפואיות, מסקנתו וחוות דעתו של הרופא המורשה הבודק על התאמתו של העובד להתחיל או להמשיך כעובד בבנזן;

(6) המועד לבדיקה הרפואית החוזרת, לרבות מועד שהוקדם;

(7) שמו וחתימתו של הרופא המורשה הבודק.

פנקס בריאות

13. (א) שירות רפואי מוסמך ינפיק לכל עובד שהוא בודק בהתאם לתקנות אלה פנקס בריאות, שבו ירשמו השירות הרפואי המוסמך והמעביד את הפרטים שצויינו בתוספת השניה ויאשרו אותם בחותמת ובחתימה; הוצא לעובד פנקס בריאות בהתאם לתקנות אחרות, יירשמו הפרטים האמורים בפנקס שהוצא לעובד לראשונה וכן תוצאות הבדיקות הרפואיות השונות שנבדקו.

(ב) שירות רפואי מוסמך ימסור את פנקס הבריאות למעבידו של עובד בבנזן, אשר יחזיקו במקום העבודה כל עוד הנבדק עובד בבנזן אצלו; הפסיק עובד בבנזן לעבוד אצלו, יחזיר המעביד את הפנקס לידי השירות הרפואי המוסמך שערך את הבדיקה הרפואית האחרונה.

(ג) רופא של שירות רפואי מוסמך יביא לידיעתו של העובד הנבדק, על ידו, תוך זמן סביר, את מצב בריאותו בדרך ובאופן שיקבעו.

חובת המעביד להסדרת הבדיקות הרפואיות

14. (א) הבדיקות הרפואיות שלפי תקנה 10 ייערכו לפי פניית המעביד בימים ובמועדים שיקבע השירות הרפואי המוסמך.

(ב) עובד בבנון חייב להתייצב, לצורך עריכת הבדיקות הרפואיות כאמור, בשירות הרפואי המוסמך בימים ובמועדים שנקבעו לו.

(ג) הזמן הדרוש לשם ביצוע הבדיקות הרפואיות ייחשב לעובד חלק משעות עבודתו.

אי התאמה לעבוד בבנון

(תיקון התשנ"ט)

15. יראו עובד כמי שאינו מתאים להיות עובד בבנון אם מתקיים בו אחד מאלה:

- (1) נמצא אצלו ליקוי או נזק במערכת תאי הדם (ההמטופוייטית) או במרכיביה;
- (2) נתגלו ממצאים חריגים במבחנים או בבדיקות המעבדתיות שלפי תקנה 11 לרבות רמה של חומצה טרנס-טרנס מוקונית בשתן, מעל ל-1.6 mg/L;
- (3) טרם מלאו לו 18 שנים;
- (4) היא אשה בהריון או בתקופת ההנקה;
- (5) נמצאה אצלו אי התאמה אחרת לדעת הרופא המורשה הבודק.

הודעה למפקח על אי התאמת עובד

16. (א) קבע הרופא המורשה הבודק שקיימת אי התאמת אדם להיות עובד בבנון ימסור השירות הרפואי המוסמך הודעה מיוחדת על כך למפקח עבודה אזורי, תוך 10 ימים מיום מתן חוות דעתו של הרופא המורשה הבודק, ובה פרטים אלה: שם העובד, גילו, מקום העבודה או המפעל, משך תקופת עבודתו בבנון, תוצאות הבדיקה הרפואית, ומסקנות.

(ב) קיבל מפקח עבודה איזורי הודעה, בהתאם לתקנת משנה (א), מאת השירות הרפואי המוסמך -

(1) ישלח למעביד התראה בדואר רשום ובה פירוש חובותיו בענין איסור העבדת העובד; העתק ההתראה יישלח ללשכת שירות התעסוקה, למוסד לביטוח לאומי, לנציגות העובדים המייצגת את העובד ולשירות הרפואי המוסמך;

(2) יבדוק את הנסיבות לחשיפת יתר לבנון ולאי התאמת העובד להמשיך לעבוד בבנון, וידרוש תיקון הליקויים בהתאם לצורך.

(ג) לא יוחזר עובד כאמור לעבודה בבנון אלא אם כן עבר בדיקה רפואית נוספת בידי רופא מורשה ואושר מחדש להמשיך לעבוד בבנון.

איסור העבדה אחר קבלת התראה

17. מעביד שקיבל התראה, לגבי אי התאמת העובד לעבודה בבנון, יחדל להעבידו כעובד בבנון תוך שבוע מיום קבלת ההתראה ויפעל לגביו בהתאם להוראות שקיבל ממפקח עבודה אזורי.

חובת הודעה על עבודה בבנון

18. לא יתחילו במקום עבודה או במפעל לעבוד בבנון, אלא אם כן נמסרה על כך הודעה מוקדמת בכתב, 3 חדשים מראש לפחות, למפקח עבודה אזורי.

סייג לתחולה

(תיקונים: התשנ"ב, התשנ"ט)

18א. תקנות 5(7), 10 עד 14, 15(1), (2) ו-5(5), 16 ו-17 לא יחולו על תחנות למכירה או חלוקה של דלק להתנעת כלי רכב.

הוראת מעבר

19. במקום עבודה או במפעל אשר בו עובדים בבנון לפני תחילתן של תקנות אלה, ישלח המעביד, על אף האמור בתקנה 18, הודעה על כך למפקח עבודה אזורי, תוך חודש מיום תחילתן של תקנות אלה.

ביטול

20. תקנות הבטיחות בעבודה (גיהות מקצועית ובדיקות רפואיות של עובדים בבנון), התשמ"א 1981 - בטלות.

תחילה

21. תחילתן של תקנות אלה ביום כ"ו בטבת התשמ"ד (1 בינואר 1984).

תוספת ראשונה

(תקנה 1)

(תיקון התשנ"ט)

מקומות עבודה ותהליכי עבודה שתקנות אלה חלות עליהם גם אם ריכוז הבנון באוויר נמוך ממחצית החשיפה המשוקללת המרבית המותרת:

(1) ייצור בנון;

(2) מילוי דלק מנועי למכליות במסופי הדלק.

תוספת שניה

(תקנה 13)

פרטי רישום בפנקס הבריאות

1. מדור לזיהוי העובד (לרישום על ידי השירות הרפואי המוסמך):

(א) שם המשפחה ושם פרטי;

(ב) שם האב;

(ג) מספר הזהות;

(ד) תאריך לידה;

(ה) שם השירות הרפואי המוסמך שנתן את הפנקס;

(ו) תאריך מתן הפנקס.

2. מדור המעבידים (לרישום בידי כל מעביד) :
- (א) שם המעביד ומקום המפעל ;
 - (ב) תיאור עבודת העובד - ואם הועבר לעבודה חדשה שאינה ארעית - תיאור עבודה זו וכן תאריך תחילת כל עבודה כאמור ;
 - (ג) תאריך סיום העבודה שנרשם בהתאם לפסקה (ב) ;
 - (ד) חתימת המעביד והחותמת שלו.

3. מדור הבדיקות הרפואיות (לרישום על ידי השירות הרפואי המוסמך) :
- (א) תאריך כל בדיקה ומטרתה, תוך ציון אם היא בדיקה ראשונה, חוזרת או נוספת ;
 - (ב) האם נתגלה מימצא רפואי במבחנים ובבדיקות שנערכו ;
 - (ג) האם נתגלתה מחלת מקצוע או השפעה אחרת על בריאות העובד ;
 - (ד) אישור השירות הרפואי שהעובד מתאים להתחיל או להמשיך בעבודה שלשמה הוא נבדק, או שאינו מתאים לכך ;
 - (ה) קביעת מועד לבדיקה החוזרת הבאה, לרבות מועד מוקדם או מאוחר מהרגיל ;
 - (ו) שם השירות הרפואי המוסמך ;
 - (ז) שם הרופא המורשה הבודק וחתימתו.

י"ז בחשון התשמ"ד (24 באוקטובר 1983)

אהרון אוזן
שר העבודה והרווחה

¹ ק"ת 4562, התשמ"ד (30.11.1983), עמ' 572.
תיקונים :
ק"ת 4706, התשמ"ד (24.9.1984), עמ' 2646 ;
ק"ת 4966, התשמ"ו (8.4.1986), עמ' 1383 ;
ק"ת 5223, התשי"ן (12.10.1989), עמ' 16 ;
ק"ת 5413, התשנ"ב (9.1.1992), עמ' 643 ;
ק"ת 5958, התשנ"ט (8.3.1999), עמ' 473.
² במקור נשמטה המילה "ביטוח" משמו של החוק.